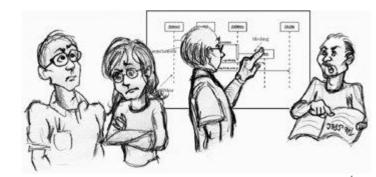

הנדסת תוכנה 12. עקרונות תיכון מונחה עצמים SOLID OOP

"Any fool can write code that a computer can understand. Good programmers write code that humans can understand" - Martin Fowler

?מה היום

מודל \ תהליכים

כלים CASE

שיטות

במוקד: איכות

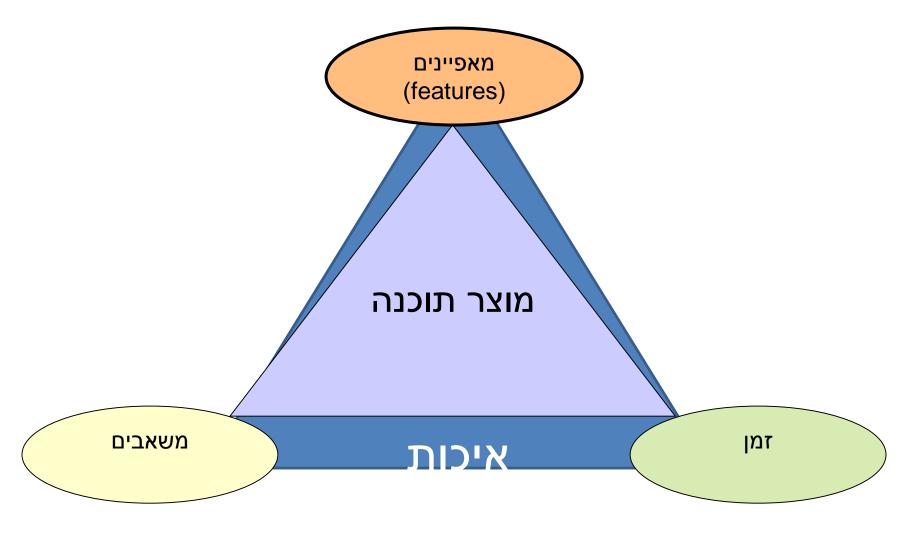
- ארכיטקטורה, עקרונות-על –
- בדיקות, תיכון מתמשך ושיפרוק בעיקר ברמת הקוד
 - תבניות תיכון

ראינו:

- − => המטרה: מוער איכותי שיכול להתפתח
- עוד על איכות תוכנה: עקרונות תיכון מונחה עצמים
 Object Oriented Design Principles
 הדגמת העקרונות (כולל בדיקות)
 - :הרצאה 3\תרגיל
- Is TDD Dead? 4: cost and benefits

תזכורת: פרויקט תוכנה:

אנחנו רוצים להיות מהירים ב...

- הוספת תכונות בעתיד
 - ריצה של המוצר
- התכונה שאנחנו עובדים עליה עכשיו
 - לא תמיד אפשר הכל ביחד <= •

שאלות

- ?מהו קוד איכותי
- ?איך כותבים אותו
- ? האם בדיקות עוזרות
- ? כיצד מגיעים לתיכון בדיק? עמיד לשינויים
 - היום: עקרונות תיכון מונחה עצמים
 - ?OOD ?OOP ?"עצם • רגע מה זה "עצם"

עקרון על: מודולריות

- חלוקה
- של בעיות גדולות לבעיות קטנות הניתנות לניהול –
- של קוד גדול ליחידות קטנות ופשוטות\מפשטות, כלאחת מספקת פונקציונאליות או מאפיין מסויים
 - הרכבה
 - DRY ;שימוש חוזר –
 - אבל גם הפשטה YAGNI
 - עשינו זאת ברמת הפרויקט (ניתוח/תיכון/תכנון)
 עכשיו ברמת הקוד

Separation of concerns

- Functions
- Modules / Libraries
- Objects
- Layers / Components
- Services / Aspects / ...
- In general:
 <u>Programming Paradigms</u>

Beck's <u>Simple</u> Design Rules :תזכורת

- 1. כל הבדיקות עוברות
- 2. ללא כפילויות (DRY)
- 3. מבטא את כוונת המתכנת
- 4. מינימום של מחלקות ומתודות

```
Colletion {
...
int size() {...}
boolean isEmpty() {...}
}

create contains a contain contains a contain contains a contains a contains a contain contain
```

New book by Corey Heines

תזכורת: פיתוח תוכנה מונחה עצמים

- Encapsulation אריזה של נתונים ופעולות יחד
 תקשורת דרך שליחת הודעות
 - Inheritance סידור טיפוסי נתונים בהיררכיות
 - התנהגויות משתנות לפי הטיפוס –
 Polymorphism
- Alan Kay: <u>The big idea is "messaging"</u>

למה פיתוח מונחה עצמים?

- חלוקה לאובייקטים
- מיפוי יותר אינטואיטיבי של תחום הבעיה
 - ?אלו אובייקטים מופעלים ע"י המערכת
 - שימוש חוזר •
- פעולות בד"כ תלויות בנתונים אז בואו נחבר ביניהם
 - מחלקה כיחידת השימוש העיקרית
 - הרחבתיות
 - שימוש ברכיבים קיימים
 - היררכיית אובייקטים המתייצבת במהלך הפיתוח

מהו קוד שקל לשנות?

- שינויים אינם גורמים לתוצאות בלתי צפויות
- שינוי קטן בדרישות לא מצריך שינוי גדול בקוד
 - ניתן לעשות שימוש חזור בקוד קיים
- הדרך הקלה ביותר לשנות היא להוסיף קוד שקל לשנות

TRUE - מאפייני קוד קל לשינוי

- Transparent The consequences of change should be obvious in the code that is changing and in distant code relies upon it
- Reasonable The cost of any change should be proportional to the benefits the change achieves
- Usable Existing code should be usable in new and unexpected contexts
- Exemplary The code itself should encourage those who change it to perpetuate these qualities

Martin: Design Smells סימנים בקוד

- קשיחות) קשה לשנות Rigidity
- שבירות) כשמשנים יש בעיות (שבירות) Fragility •
- (נייחות) רוצים לקחת למקום אחר Immobility •
- (צמיגות) תקועים עם הארכי', סביבה Viscosity
 - Needless complexity Alection למשל עודף כלליות
 - Needless repetition
 - עמימות) קוד לא ברור (עמימות) Opacity •

"ארץ ישראל – היא ארץ של סימנים, יש בה סימנים של נפט, סימני גז, סימנים של נחושת ועוד סימנים מעודדים רבים", לוי אשכול.

SOLID

Software Development is not a Jenga game

Martin - עקרונות תומכים במודולאריות SOLID

- The Single-Responsibility Principle **SRP** A class should have only one reason to change.
- The Open-Closed Principle **OCP** A class should be extensible without requiring modification
- The Liskov Substitution Principle LSP Derived classes should be substitutable for their base classes
- The Dependency Inversion Principle DIP -Depend upon abstractions. Do not depend upon concretions
- The Interface Segregation Principle **ISP** Many client specific interfaces are better than one general purpose interface.

SINGLE RESPONSIBILITY PRINCIPLE

Just Because You Can, Doesn't Mean You Should

Single-Responsibility Principle (SRP)

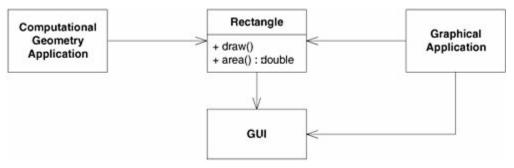
A class should have only one reason to change (Martin).

- אחריות היא סיבה לשינוי
- התפקידים שיש למחלקה הם צירי שינוי. אם יש לה שני
 תפקידים הם צמודים ביחד ומשתנים ביחד
 - עיקרון פשוט אך לא תמיד קל להגיע אליו
 - (delegation) הדרך: האצלה •

SRP

?מה הבעיה כאן

Geometry Application Geometric Rectangle Horaw() Graphical Application Graphical Application Graphical Application Graphical Application Graphical Application

• פתרון:

se14b-yagel 20

+ area(): double

```
public class PrintServer
  public string CreateJob(PrintJob data) { //...
  public int GetStatus(string jobld) { //...
  public void Print(string jobld, int startPage, int endPage) { //...
  public List<Printer> GetPrinterList() { //...
  public bool AddPrinter(Printer printer) { //...
  public event EventHandler<JobEvent> PrintPreviewPageComputed;
  public event EventHandler PrintPreviewReady;
```



```
public class PrintServer {
  public string CreateJob(PrintJob data) { //...
  public int GetStatus(string jobld) { //...
  public void Print(string jobId, int startPage, int endPage) { //...
public class PrinterList {
  public List<Printer> GetPrinterList() { //...
  public bool AddPrinter(Printer printer) { //...
```


SRP Violation Smells

- שמות עם And
- Manager Class
 - מתודות ארוכות
- regions הערות ו
- מחלקה עם רכיבי קשירות

DEPENDENCY INVERSION PRINCIPLE

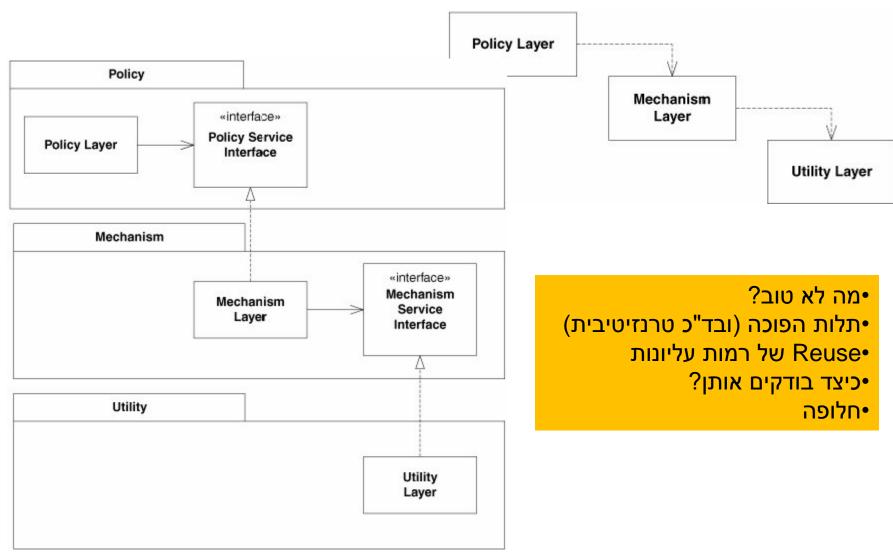
Would You Solder A Lamp Directly To The Electrical Wiring In A Wall?

Dependency Inversion Principle (DIP)

Depend upon abstractions. Do not depend upon concrete implementations (Martin).

- מחלקות ב"רמה גבוהה" אינן צריכות להיות תלויות במחלקות ב"רמה נמוכה"
 - הפשטות צריכות להיות מנותקות ממימוש מסוים ומפרטים
- אם ההפשטה תלויה במימוש אז יש לנו תלות הפוכה (לא טוב)
 - הדרך: גישה לאובייקטים (מופעים) דרך ממשקים ומחלקות מופשטות
- אם הרמות העליונות אינן תלויות במימושים מסוימים, איך בעצם מחברים את הרמות התחתונות?
 - מאפשר הפרדה בבדיקות

DIP

DIP - Example

- ברצונינו לכתוב תוכנית שבה "כפתור" מזהה לחיצה ומפעיל מנורה
 - ? איזה תיכון הייתם מציעים

DIP - Violation

```
public class Button
{
  private Lamp lamp;

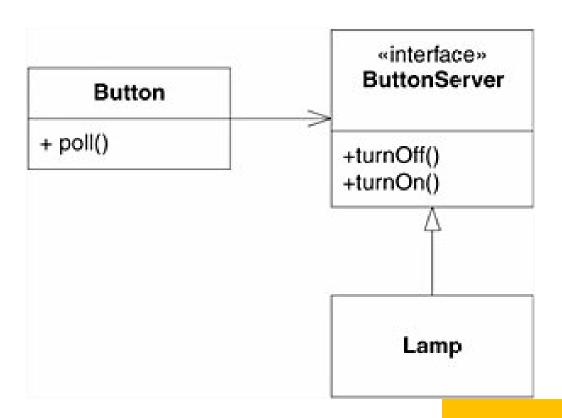
  public void Poll()
  {
    if (/*some condition*/)
       lamp.TurnOn();
  }
}
```

?מה לא טוב

•השרות ברמה הגבוהה, תלוי במימוש ברמה תחתונה, הפרה של DIP!

•מה אם נרצה שהכפתור ישלוט על מנוע?

DIP - Solution

- •עכשיו הכפתור מגדיר את התלות!
- •האם לא יצרנו עכשיו תלות של מנורה בכפתור?
- •רק תלות בממשק! אפשר לשנות את השם וגם להוציא את הממשק לחבילה נפרדת, למשל SwitchableDevice
- יאז בסוף כיצד מקשרים את המנורה לכפתור?

DIP – Frameworks

- התפתח היצע רחב של חבילות תשתית בנושא
 - "new" is a smell •
- .Net -ל MEF ,<u>Autofac</u>-ı Java-ל Spring ,<u>Guice</u> ל-
- public class Client {

```
public void go() {
   Service service = ServiceFactory.getInstance();
   service.go();
}
```

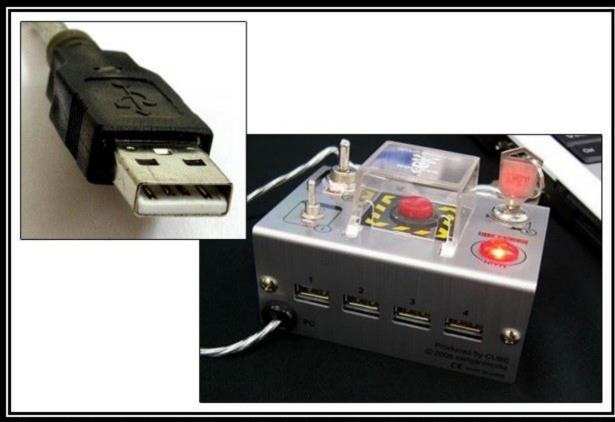
- (<u>*</u>) Guice <u>מצגת</u>
- מצריך ומעודד עבודה עם Test double ממשקים

DIP – Frameworks - Example

```
var builder = new ContainerBuilder();
builder.Register<Straight6TwinTurbo>().As<IEngine>().FactoryScoped();
builder.Register(c => new Skyline(c.Resolve<IEngine>(), Color.Black))
  .As<ICar>()
  .FactoryScoped();
using (var container = builder.Build())
 var car = container.Resolve<ICar>();
 car.DriveTo("Byron Bay");
```

•רוב החבילות תומכות גם בקבצי קינפוג (XML) •כמה רחוק אפשר לקחת את העיקרון (string)

INTERFACE SEGREGATION PRINCIPLE

You Want Me To Plug This In, Where?

Interface Segregation Principle (ISP)

Many client-specific interfaces are better than one general purpose interface (Martin).

- אם יש מחלקה שיש לה כמה שימושים, כדאי ליצור ממשק נפרד (ורזה) לכל שימוש.
 - אחרת, כל המשתמשים חולקים ממשק גדול, אבל רובם משתמשים בחלק קטן ובכל זאת תלויים בשאר
- החלופה היא שהשימוש במחלקה יאורגן בקבוצות של שיטות שקשורות אחת לשנייה, כל קבוצה כזו היא מחלקה.
 - באופן כזה לקוחות משתמשים בממשקים קטנים ועקיבים (קוהרנטיים) יותר
 - לעומת זאת, ממשקים "שמנים" מובילים לצמידות ותלות אקראית

ISP

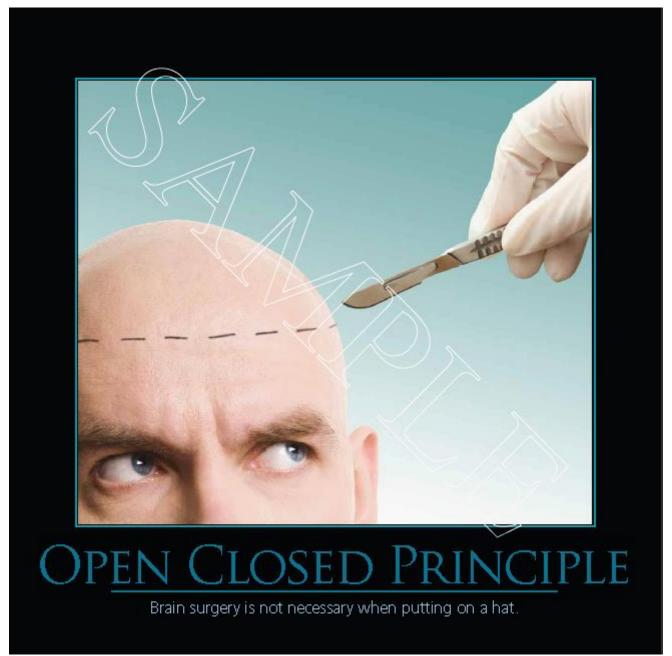
- עדיפות לממשקים "רזים" על פני "שמנים" אם אפשר, מוגדרים ע"י הלקוח – אם אפשר
- אם היינו צריכים לכתוב ממשקים (DIP) עבור דוגמת המלבנים?
 - GraphicRectangle -
 - GeometricRectangle -

```
public interface Animal {
    void fly();
    void run();
    void bark();
public class Bird implements Animal {
    public void bark() { /* do nothing */ }
    public void run() {
        // write code about running of the bird
   public void fly() {
        // write code about flying of the bird
public class Cat implements Animal {
    public void fly() { throw new Exception("Undefined cat property"); }
    public void bark() { throw new Exception("Undefined cat property"); }
   public void run() {
        // write code about running of the cat
public class Dog implements Animal {
    public void fly() { }
   public void bark() {
        // write code about barking of the dog
    public void run() {
        // write code about running of the dog
```

```
public interface Flyable {
    void fly();
public interface Runnable {
    void run();
public interface Barkable {
    void bark();
public class Bird implements Flyable, Runnable {
    public void run() {
        // write code about running of the bird
    public void fly() {
        // write code about flying of the bird
public class Cat implements Runnable{
    public void run() {
        // write code about running of the cat
public class Dog implements Runnable, Barkable {
    public void bark() {
        // write code about barking of the dog
   public void run() {
        // write code about running of the dog
```

ISP "Smells"

- NotImplementedException (בהמשך) LSP בעייתי גם עם
- לקוח שמשתמש בחלק קטן מממשק של מחלקה
 - Comments / Comment out / C# Regions
 - Testability Issues •

Open-Closed Principle (OCP)

A module (class) should be open for extension but closed for modification (Bertrand Meyer).

- מחלקות צריכות להיכתב כך שניתן להרחיב אותן ללא צורך לשנות
 אותן
 - כך אפשר לשנות את התנהגות של מחלקה ללא שינויים לקוד המקור וללא פגיעה ב"לקוחות"
 - בכדי להרחיב מערכת (כתוצאה משינוי בדרישה), יש להוסיף קוד
 ולא לשנות את הקיים
 - המנגנון העיקרי למימוש: Interface) Abstraction. • (subtype polymorphism , Class

OCP

?מה הבעיה בתלות כאן

• פתרונות OO (שימו לב לשמות):

Violating OCP

- לציור צורות (C) אפליקציה גרפית פרוצדורלית •
- האם תוספת מצריכה שינוי בקוד הספריה? בקוד הלקוח?


```
--shape.h-----
enum ShapeType {circle, square};
struct Shape
           ShapeType itsType;
--circle.h-----
struct Circle
           ShapeType itsType;
           double itsRadius:
           Point itsCenter;
};
void DrawCircle(struct Circle*);
--square.h-----
struct Square
           ShapeType itsType;
           double itsSide;
           Point itsTopLeft;
};
void DrawSquare(struct Square*);
```

```
--drawAllShapes.cc-----
typedef struct Shape *ShapePointer;
void DrawAllShapes(ShapePointer list[], int n)
  int i;
  for (i=0; i<n; i++)
             struct Shape* s = list[i];
             switch (s->itsType)
             case square:
             DrawSquare((struct Square*)s);
             break:
             case circle:
             DrawCircle((struct Circle*)s);
             break:
```

היכן ההפרה של OCP? אלו סימנים (ריחות) עולים כאן?

Violating OCP: OOP Solution

```
public interface Shape
    void Draw();
public class Square : Shape
    public void Draw()
        //draw a square
public class Circle : Shape
    public void Draw()
        //draw a circle
public void DrawAllShapes(IList shapes)
    foreach(Shape shape in shapes)
          shape.Draw();
```

•כיצד תתבצע הרחבה עכשיו?
•האם עמדנו בעיקרון?
•על אלו סימנים התגברנו?

?האם זהו פתרון מושלם

- מה קורה אם מוסיפים דרישה שכל העיגולים יצוירו לפני המלבנים?
 - י לעקרון הסגירות יש גבולות!
 - ? כיצב קובעים את הגבולות
 - "Fool me once, shame on you. Fool me twice, shame on me." אם נפגענו פעם אחת. נגו על עצמינו מסוג כזה של פגיעה
 - ? אלו הרגלים יכולים לעזור
 - בדיקות מקדימות (TDD)
 - מחזורי פיתוח קצרים
- עדיפות לפיתוח מאפיינים עיקריים (על פני תשתית) והצגה ללקוח
 - ?שוב בצורה מופשטת DrawAllShapes פיצד נסגור את
 - וComparable :ש לנו כבר מנגנון C#-ב

Closing again (?)

```
public interface Shape : ICompareable
    void Draw();
public class Circle : Shape
    public void Draw()
        //draw a circle
   public int CompareTo(object o)
        if (o is Square)
           return -1;
        else
            return 0;
public void DrawAllShapes(IList shapes)
    shapes.Sort();
    foreach(Shape shape in shapes)
         shape.Draw();
```

?האם הכל סגור

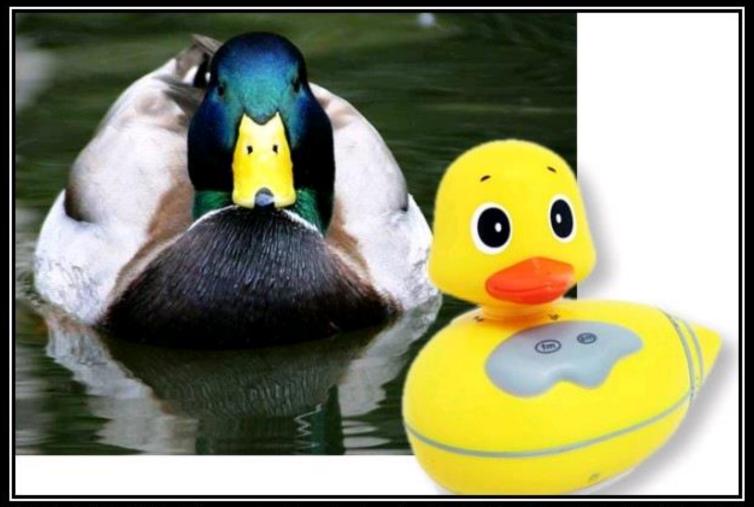
And more...

```
public class ShapeComparer : IComparer
    private static Hashtable priorities = new Hashtable();
    static ShapeComparer()
        priorities.Add(typeof(Circle), 1);
        priorities.Add(typeof(Square), 2);
   private int PriorityFor(Type type)
        if (priorities.Contains(type))
            return (int)priorities[type];
        else
            return 0;
    public int Compare(object o1, object o2)
        int priority1 = PriorityFor(o1.GetType());
        int priority2 = PriorityFor(o2.GetType());
        return priority1.CompareTo(priority2);
public void DrawAllShapes(ArrayList shapes)
    shapes.Sort(new ShapeComparer());
    foreach(Shape shape in shapes)
       shape.Draw();
```

?האם עכשיו הכל סגור

OCP סיכום

- עיקרון מרכזי בתיכון מערכת מונחית עצמים
 - הטענה: עוזר להשיג גמישות, שמישות ותחזוקתיות
- ראינו שלא משיגים זאת רק ע"י שימוש בשפה
 מונחית עצמים
 - כנ"ל גם לא ע"י החלת הפשטה ללא אבחנה
 - אלא: במקומות שצפויים להשתנות!
 - ?האם זה מספיק

LISKOV SUBSTITUTION PRINCIPLE

If It Looks Like A Duck, Quacks Like A Duck, But Needs Batteries - You Probably Have The Wrong Abstraction

Liskov Substitution Principle (LSP)

Subclasses should be substitutable for their base classes (Barbara Liskov, 1988)

י לקוח של מחלקת בסיס צריך להיות מסוגל לעבוד כרגיל גם אם יקבל במקום מחלקה נגזרת

- "A derived class should have some kind of specialized behavior (it should provide the same services as the superclass, only some, at least, are provided differently.)"
- "Let q(x) be a property provable about objects x of type T. Then q(y) should be provable for objects y of type S where S is a subtype of T"...
 - החוזה של מחלקת הבסיס חייב להיות מכובד ע"י מחלקה נגזרת
 - הפרה של עיקרון זה מהווה גם הפרה של Open-Closed מדוע? Principle

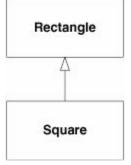
LSP – Violation Example (C#)

```
struct Point {double x, y;}
public enum ShapeType {square, circle};
public class Shape
  private ShapeType type;
  public Shape(ShapeType t) {type = t;}
  public static void DrawShape(Shape s)
    if(s.type == ShapeType.square)
      (s as Square).Draw();
    else if(s.type == ShapeType.circle)
     (s as Circle).Draw();
public class Circle: Shape
```

היכן ההפרה של LSP?
Gircle
Shape מחליפים את Shape
הפרה של LSP גורמת להפרה של OCP
של OCP ב- DrawShape
מדוע תכננו זאת כך? (רמז: ביצועים)

```
public class Rectangle
    private Point topLeft;
    private double width;
    private double height;
    public double Width // non virutal, java: final
        get { return width; }
        set { width = value; }
    public double Height
        get { return height; }
        set { height = value; }
```

- נניח שהמחלקה Rectangle משמשת באפליקציה כבר זמן רב
 - דרישה חדשה: אפשרות להשתמש ב-Square כיצד נממש זאת?

- Square IS-A Rectangle כידוע
 - ?האם משהו מריח לא טוב
- !Height ו-Width לא משתנים ביחד Width
 - ... פתרון אפשרי

```
public class Square : Rectangle
    public new double Width
        set
            base.Width = value;
            base.Height = value;
    public new double Height
        set
            base.Width = value;
            base.Height = value;
```

```
var s= new Square();
s.Width = 1;
s.Height =2; // sets width too, hooray...
                        •האם הכל בסדר?
                      •מה עם הקוד הבא?:
void f(Rectangle r)
  r.Width=32;
                          •הפרה של LSP!
                       •האם אפשר לתקן?
                                 Virtual•
```

```
public class Rectangle
    public virtual double Width { get; set; }
    public virtual double Height { get; set; }
public class Square : Rectangle
    public override double Width
        set
            base.Width = value;
            base.Height = value;
    public override double Height
        set
            base.Width = value;
            base.Height = value;
```

```
עכשיו מתמטית ריבוע מתנהג בסדר•
                        •מה עם הקוד הבא:
void g(Rectangle r)
  r.Width = 5;
  r.Height = 4;
  if (r.Area() != 20)
     throw new Exception("Bad area!");
                      •שוב הפרה של LSP!
     יאיפה טעינו? האם המפתח של g אשם?•
             יאו אולי ההורשה לא מחאימה?
     •לפי LSP מודל נכון תלוי בלקוחות שלו!
```

- ?Square IS-A Rectangle האם לא אמרנו ש:
 - ההתנהגות של ריבוע לא קונסיסטנטית עם g הציפיות של
 - IS-A מלמד אותנו אותנו שב-OOD היחס LSP
 מתייחס להתנהגות סבירה שלקוחות מצפים
 - ?איך יכולנו לחשוב על זה

Design By Contract

- Eiffel שפת Bertrand Meyer, שפת •
- מפתח של מחלקה מודיע על חוזה שמכיל תנאי קדם,
 תנאי סיום ואינווריאנטות
 - :postcondition במקרה שלנו
- assert((width == w) && (height == old.height));
- "A routine redeclaration [in a derivative] may only replace the original precondition by one equal or weaker, and the original postcondition by one equal or stronger." [Meyer97], p. 573

Design By Contract

- אין תמיכה מובנית בשפה Ja∨a-ı C# -ב
 - התפתחו ספריות שונות
 - iContract -
- ,בדיקות סטטיות spec# הרחבה מאת Singularity שימשה לכתיבת מ"ה
 - Guard (OSS) -
- ספריית (MSR) <u>Contracts</u> + בדיקות אוטומטיות <u>VS add-in</u> ,.Net 4.0 חלק מ (<u>Pex</u>)

.Net Contracts API

- CodeContract.Requires(parameter >= 0);
- CodeContract.Ensures(SomeSharedState != null);
- CodeContract.EnsuresOnThrow<IOException>(So meSharedState != null);
- CodeContract.Ensures(CodeContract.Result<Int3 2>() >= 0);
- [ContractInvariantMethod]
 void ObjectInvariant() {
 CodeContract.Invariant(Data >= 0);
 }
- <u>Pexforfun</u> example

לסיכום LSP

• היורסטיקה: מחלקה יורשת שמורידה התנהגות, אולי LSP מפירה את

```
public class base
{
   public virtual void f()
   {/*some code*/}
   }
   ...
public class Derived : Base
{
   public override void f() {}
}
```

- עוד דוגמא: זריקת חריגה מטיפוס חדש י
- OCP-טוזרת להגיע ל LSP שמירה על •
- חוזים נותנים משמעות יותר ספציפית לקשרי מחלקות

ב- playframework ישנו ממשק playframework המאפשר הרחבה של ה-framework איזה עיקרון אינו מעורב ברעיון זה

- 1. Single Responsibility
- 2. Open Close
- 3. Liskov Susbstitusion
- 4. Interface Segregation
- 5. Dependency Inversion (pull req.)

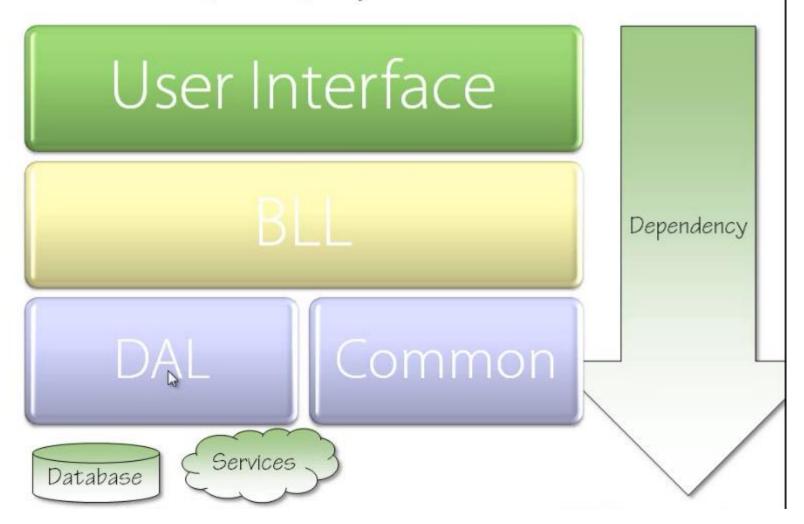
בפעם הבאה

- חווית משתמש
- כלים מתקדמים

לסיכום

- ?מתי לתקן או לשפר? מההתחלה? כשמגלים בעיה
 - ... לפעמים, מותר גם לתכנן מראש...
- כתיבת בדיקות מראש לגילוי הצרכים
 יש טוענים ש-TDD עם mocks ושות' גורם לעמידה ב-SOLID
 אפילו כשהמפתחים לא מכירים את העקרונות
 - מתפתחים כלים ברמות שונות בנושא איכות הקוד
- עקרונות נוספים במאמרים ובספרים של Martin אחרים, למשל Tell Don't Ask, למשל Law Of Demeter ויש מתנגדים, למשל:
- SOLID Fight: http://www.artima.com/weblogs/viewpost.jsp?thread=250296
- Recent SOLID Talks: MS TechEd2014, Weirich

Traditional (Naïve) Layered Architecture

Inverted Architecture

